

GYŰJTŐ: NÉPRAJZI MÚZEUM

GYŰJTÉS IDEJE: 1983.

TART - AZ 1983. ÉVI ORSZÁGOS NÉPRAJZI ÉS

NYELVJÁRÁSI GYŰJTŐPÁLYÁZAT

EREDMÉNYÖSSZEVESE

Flap

FŐLORRÁZI MUTATÓ: BUDAPEST

SZAKMUTATÓ:

XXX

PAPÍRIPARI VÁLLALAT

KISKUNHALASI GYÁRA

LELTÁROMÁS

ÁTVESETVE A NA-M1/84-ES TÉTELE ALÓL.

AZ 1983. ÉVI ORSZÁGOS NÉPRAJZI ÉS NYELVJÁRÁSI
GYÜJTŐPÁLYÁZAT EREDMÉNYJEGYZÉKE

A XXXI. Országos Néprajzi és Nyelvjárási Gyűjtőpályázatra 326 pályamunka érkezett be, ebből 192 felnőtt, 134 pedig ifjúsági volt. Az elmúlt évihez képest /276/ némi növekedést tapasztalhatunk, amely az 1983. évi diáknapi rendezvényeknek köszönhető. A pályamunkák összterjedelme meghaladja a 17.200 oldalt. Ugyancsak tekintélyes a pályamunkákhoz csatolt különböző mellékletek mennyisége is, így pl. összesen 3258 fényképet kaptunk kézhez. Részben erre alapozva az 1984. évi pályázaton belül önálló néprajzi "Fotópályázat"-ot hirdetünk meg.

Kérdőív választ mindössze 6-ot kaptunk. A kérdőíves gyűjtés fellelendítése érdekében e problémára a következő években fokozott hangsúlyt kívánunk helyezni. Ennek első lépéseként "Karácsony 1983" címmel az 1984. évi pályázaton belül külön kérdőíves pályatételt hirdetünk meg.

Az Országos Biráló Bizottság Kodolányi János a Magyar Néprajzi Társaság alelnöke vezetésével 1983. november 29-én ült össze és döntött a díjakról. A felnőtt kategóriában 3 kiemelt I. díjat, 9 I. díjat, 6 felemelt II. díjat, 20 II. díjat, 1 felemelt III. díjat, 23 III. díjat állapítottak meg. Az ifjúsági kategóriában 1 I. díjat, 6 II. díjat és 9 III. díjat osztottak ki. Három kérdőív választ került díjazásra. Összesen tehát 30 magasabb fokon díjazott pályamunkát vettek számba, emellett 54 pénzjutalmat és 82 könyvjutalmat ítelt meg a zsűri. Mindez azt jelenti, hogy a beküldött pályamunkák közel kétharmada részesült jutalomban. Ez a korábbi évekhez képest örövendetesen javuló tendenciát jelez. Emelkedett a pályamunkák színvonala az ifjúsági tagozaton belül is, bár még messze áll a kielégítő szintől.

Némileg változott a pályamunkák tematikai megoszlása. Legtöbbször a szokások és a hiedelem témaköre iránt érdeklődtek /20,2 %/. A nyelvjárási pályamunkák aránya: 17,8 %. Bár a tavalyihoz képest ez némi emelkedést mutat ugyan, de a nyelvészet idén még így is csak a második legkedveltebb témának mutatkozott. Igen magas a mesterség, háziipar és kereskedelem /11 %/, a népi társadalom, életmód /8,3 %/ feldolgozásának aránya. További kedvelt témák voltak: gazdálkodás, foglalkozások /6,7 %/, életrajz /6,7 %/, népköltészet /6,7 %/, település, építkezés /4,3 %/, népi táplálkozás /3,4 %/ és falutörténet /3 %/. A többi téma feldolgozásának aránya 3 % alatt volt. Igen figyelemre méltó tény, hogy évek óta a pályamunkák ide mutatják a szerzők társadalmi erőteljes érdeklődését, hiszen tartósan magas a népi társadalom, az életrajz, az életmód, a falutörténet vizsgálatának aránya.

A pályamunkák földrajzi megoszlásán belül nincs lényeges különbség a korábbi évekhez képest. A legtöbb kéziratot Borsod-Abaúj-Zemplén /37/, Csongrád /37/, Győr-Sopron /34/, Veszprém /25/ és Szolnok /20/ megyékből, a legkeve-

sebb pedig Bács-Kiskun /4/, Nógrád /4/, Tolna /6/ megyék területéről érkezett be. A diáknapi pályamunkákat nem számitva, ismét nem kaptunk kéziratot Zala megyéből. Jelenlegi határainkon túlról lo pályamunkát kaptunk. 1983-ban a nemzetiségi lakosságu falvakból 29 /8 %/ kézirat érkezett be.

Eredményjegyzékünkben felsoroltuk mindazokat a pályázókat, akik országos díjat érdemeltek, akkor is, ha pénzbeli díjkiegészítésben nem részesültek, mivel az országos díjnak megfelelő összeget már megyei szinten megkapták. Nem soroljuk fel azokat, akik pénz- és könyvjutalmat nyertek. Ifjusági pályázóink esetében feltüntettük iskolájukat.

Pályázóinknak ismételten köszönjük áldozatos munkájukat, s hasonló, sikeres munkát kívánunk a jövőben is.

FELNŐTT TAGOZAT

Kiemelt I. díj:

HENTZ LAJOS, Mezőberény:

"Jegyzetek Mezőberény néprajzához"

SISKA JÓZSEF, Szirmabesnyő:

"A Bodrogköz népi textilművészete"

VARGA TIBOR - DEMÉNY GÁBOR, Győr:

"A továbbélő barokk honlokzatképzés a szigetközi lakóházakon"

"Parasztporták a Szigetközben"

I. díj:

CSETÉNYI MIHÁLYNÉ -CSETÉNYI MIHÁLY, Csépa:

"Kézimunkázás szokásai"

"Csépa névhasználata"

ENYEDI ANTALNÉ, Öcsöd:

"Öcsöd földrajzi nevei és népművészeti tárgyak
Öcsödön"

DR. KISIDA ERZSÉBET, Budapest:

"Mezőgazdálkodás és népi táplálkozás"

LÓRINCZ IMRE, Majos:

"Életen. III. rész /1956-1983/"

MEKIS ÁDÁM, Békéscsaba:

"A békéscsabai evangélikus gyülekezet életmódja a XVIII. század első felében az első anyakönyv alapján 1722-1752"

NAGY ZOLTÁN, Salgótarján:

"Palóc mesék és mondák I-VII"

DR. SÁNDOR MIHÁLYNÉ, Szentendre:

"Berettyóujfalu vidékénak nyelvjárása"

"Kapcsolaton a néprajzzal és a néprajzosokkal"

TAMÁS KÁROLYNÉ KISTÓTH VILMA, Szentgál:

"Kisgyermekkor és gyermeknevelés Szentgálon"

VIKTOR GYULA, Rudabánya:

"Jeges napok Rudabányán"

Felentelt II. díj:

KOVÁCS ANTAL, Mosonmagyaróvár:

"Népi növény nevek a Felső-Szigetköz falvaiban"

KOVÁCS IMRE, Debrecen:

"Környék, falu, család"

PÁRNICZKY JÓZSEFNÉ, Székesfehérvár:

"Pázmánd népi hínzései"

"Pázmándi menyecskekekendők"

RÁCZ SÁNDOR, Makó:

"A Magyarországi-bökönyi nevek világa"

"Párvalasztás, lakodalom, házasság Földdeákon"

"Lakodalom szülőfaluban"

"Rakonczai József vőfély"

SÓFALVINÉ TAMÁS MÁRTA, Szentgál:

"A szentgáli kanászok"

SZABÓ JÓZSEF, Bük:

"Hiedelmek, hagyományok és népszokások a Répce vidékén"

II. díj:

AVAS KÁLMÁNNÉ, Pankasz:

"Az űrségi parasztság élete, termelési eszközei a XIX. században és a jelenben"

"Az űrségből Amerikába kivándorolt magyarok élete, története"

BÁN FERENC, Veszprém:

"Veszprém város utcái, lépcsői, terei"

"Élet a pusztán"

DR. BEREZKI IMRE, Dévaványa:

"Dévaványai tájszavak és népdalok"

"Enlékeim Szücs Sándorról"

CSETE BALÁZS HONISMERETI SZAKKÖR, Jászkisér:

"Legénykorom története, bandázás"

"Állatnevek gyűjtése"

FÁBIÁN MARGIT, Érd:

"László Márton 1919-ben irt halottas könyve és halottas könyvének gépelt másolata"

FARAGÓ JÁNOSNÉ, Jászárokszállás:

"Jászárokszállás népi táplálkozása"

JELI JÓZSEF, Pécs:

"Régi pásztorok társadalmi helyzetéről"

"Vas megyei zsellérek /vendek/ sorsáról"

"Lakásavatás, lakás szentelés, Ballagás, Anyák napi köszöntés"

"Pilisszentkereszt szlovák faluról"

KOVÁCS KÁROLY, Poroszló:

"A paraszti kisipar néprajzi vizsgálata Poroszlón"

KOVÁCS KÁROLYNÉ, Albertirsa:

"Mesélnek az évszázadok Albertin"

KOVÁCS SÁNDOR, Pécs:

"Egy ház lakóinak élete Drávapalkonyán 1940. évben"

MARTON PÁLNÉ, Verseg:

"Mesék világa a falusi téli estéken"

"Szólás-mondás gyűjtés"

SEBESTYÉN ADÁM, -- RÓNAI BÉLA, Kakasd:

"Bukovinai székely népmesék V."

SZABÓ ÁRPÁD, Szeged:

"Életén története"

SZABÓ DÉNES, Csögle:

"Feljegyzések a csögleiek beszédéről"

CS. SZABÓ ISTVÁN, Békéscsaba:

"Három sárréti falu tenetűinek néprajzi vizsgálata I."

"A hagyományos és korszerű világkép egynás mellett élése"

SZABÓ JENŐNÉ, Padragkút:

"Padragkút személynévei és ragadványnevei"

SZIGETI GYÖRGY, Budapest:

"Hagyományos népszokások Apátfalván II-III."

TÓTH JÓZSEF, Szombathely:

"Nyolc évtized sodrában"

TÓTH MIHÁLY, Bag:

"Köszöntések és megszólítások"

"Gödöllő város és Gödöllő járás utoaneveinek névtani vizsgálata"

"Szólások és közmondások a Galgamentéről"

Jeligés:

"Halállal kapcsolatos szokások és hiedelmek egy Bákó megyei faluban"

Felmenelt III. díj:

C. TÓTH JÁNOSNÉ, Nyiregyháza:

"Népi embergyógyítás Polgáron"

III. díj:

- DR, ÁBRAHÁM IMRE, Pannonhalma:
"Tájékoztató a Pándzsa völgyére települt négy falu földrajzi neveinek világában"
- BALOGH LÁSZLÓ, Rohod:
"A vásárosnaményi Honismereti Diák- és Felnőtt Tábor: Olcsva földrajzi nevei"
- BÁRDOS ISTVÁNNÉ, Ózd:
"A kender feldolgozása és a vászon diszítőművészete"
- BÉRES IMRE, Trebisov:
"Régi népszokások Dobóruszkán"
- DOBOSSY LÁSZLÓ, Ózd:
"Mondák, legendák, hiedelmek az Ózd környéki várakról"
- GÁL GYULA, Szilvásvárad:
"Néprajzi adalékok"
- HAGYMÁSI SÁNDOR, Mezőtúr:
"Családi előnevek és ragadványnevek Túrkevéren"
- HIDVÉGI LAJOS, Cegléd:
"Üllei Mészáros György /1820-1910/ ceglédi szücs-
mester kéziratos énekeskönyve I-II. kötet"
- KAPOSI JÓZSEF, Somogyuszil:
"Nak község népszokásai és azok frazeológiai vizsgálata"
- DR. KISARI SÁNDORNÉ PAPP KOVÁCS MAGDA, Székesfehérvár:
"Csór község temetőinek története és sirjele"
"Régi halottas szokások"
- KISS JÓZSEF, Pécs:
"A paraszti gazdálkodás és szemlélet változásai a XIX. század második felétől az 1960-as évekig"
"Falucsúfolók Baranya megyében"
- KOPPÁNYI ISTVÁN, Városlőd:
"A naptári év szokásai /gyermek folklór/ Városlődön"
"Népviselet Városlődön"
- ZIVKO MANDIC, Budapest:
"Obitelski nadimej bosnjáčkih Hrovata u Madzarskoj"
- MARUZS JÁNOS, Mátraderecske:
"Summás hagyományok és emlékek gyűjtése Mátradereszkéről"
"Határ és dülőnevek"
- MATUSEK LÁSZLÓ, Pécs:
"Áta földrajzi nevei"
"A fehéreneműk bosnyák népi hímzésfajtái"
- MOHÁCSI LÁSZLÓNÉ, Tizzasas:
"Tizzasas népi táplálkozása"
- PÁNCZÉL JÓZSEFNÉ, Csanádpalota:
"Életmód változás"

PINTÉR PÁLNÉ, Tihany:

"Egy tihanyi parasztesalád szálastakarmány begyűjtése, tárolása"

"Régi falusi babonák és hiedelmek Tihanyban"

"Önéletrajzok"

"Egy szegény tizedes aratócsalád munkái és kötelességei"

"Állatnevek, állatszólítók, üző, terelő és hívószavak"

SOMFAINÉ PADOS MÁRIA, Pápa:

"Képfestők Pápán"

DR. SOMI IMRÉNÉ, Szeged:

"Tálasok a Mónus családban"

SZELE MÁRIA, Szombathely:

"Az utolsó takácsmester Vas megyében"

VÖÖ IMRE, Szigetszentmiklós:

"Kerítések, kapuk és kutak készítése Szigetszentmiklóson 1860-1960"

ZELENÁK ISTVÁN, Tokaj:

"Tokaji zsidó emlékek"

"Adatok Tokaj iparának és kereskedelmének történetéhez"

IFJUSÁGI TAGOZAT

I. díj:

GULÁCSI ZSUZSANNA, Pécs, Nagy Lajos Gimnázium

"A moldvai csángó magyarok viseletének változása"

II. díj:

CSORBA TIBOR, Szeged:

"A falusi kovácsmester"

FEHÉR ANNA - NAGY ANNIKÓ, Eger, Gárdonyi G. Gimnázium

"A dinnyetermesztés múltja, jelene Kálban"

HONISMERETI SZAKKÖR, Kőtelek, Általános Iskola

"Kőtelki ragadványnevek"

JÁNOSI ERIKA, Szolnok, Vásárhelyi P. Közgazdasági és Postaforgalmi Szakközépiskola

"A földművelés munkamenete és kifejezésanyaga Zagyvarékáson"

KENYERES ATTILA - LACZKOVICS JUDIT, Győr,

Hild József Építőipari Szakközépiskola

"Adalékok a Kisalföld népi építészetéhez"

SZÉP KATALIN, Magyarszerdahely, Landler J. Gimnázium,

Nagykanizsa

"Magyarszerdahely személynevei"

III. díj:

CSORBA TIBOR - FODOR FERENC, Szeged:

"Az olajsutulás"

FEJES KATALIN, Eger, Szilágyi E. Gimnázium

"Ünnepi szokások, ünnepi táplálkozás Bodonyban"

HERTRICH ÁGNES, Pécs, Leöwey K. Gimnázium

"Temetkezési szokások"

JANOVICS ÉVA, Izsák:

"Népi nevelési hagyományok Izsákon"

KISS JULIANNA, Kisujszállás, Móricz Zs. Gimnázium

"Lakodalmi szokások lakóhelyemen Kisujszálláson"

ERDEI FERENC HONISMERETI SZAKKÖR, Makó,

Kun Béla Általános Iskola

"Négy kismesterség Makón"

"MICI-MACKÓ" SZAKKÖR, Makó, Kun Béla Általános Iskola

"Makói ragadványnevek"

"Ópusztaszer; rajzok"

PILCZINGER ANNA - PILCZINGER ERIKA, Tarján,

Petőfi S. Művelődési Ház

Honismereti Szakkör

"Dédszüleink, nagyszüleink étkezési szokásai"

SZARVAS ERZSÉBET ERIKA, Csongrád, Batsányi J. Gimnázium

és Szakközépiskola

"Népi életmód Bokrosón"

KÉRDŐÍVVÁLASZOK

Kiemelt I. díj:

MÉLYKUTI JÁNOSNÉ, Nyiregyháza:

"Szakrális emlékek"

DR. SZÜCS JUDIT, Szeged:

"Egy alsóréti tanya története"

I. díj:

FÖLDVÁRI LÁSZLÓ, Hódmezővásárhely:

"Tanyai telekelrendezés"

Budapest, 1983. december

NÉPRAJZI MUZEUM

Budapest 1055

Kossuth L. tér 12.